

MAKTABGACHA TA'LIMDA METODIK ISHLARNI TASHKIL QILISH

Xayitova Odinaxon Obidjon qizi

Dangʻara 3-son texnikumi

Maktabgacha ta'lim tashkiloti uslubchisi yoʻnalishi

Oʻqituvchisi

Annotatsiya. Ushbu maqola maktabgacha ta'limda metodik ishlarni tashkil etish masalalariga bagʻishlangan. Unda metodik ishning mazmuni, vazifalari, shakllari va samarali tashkil etish shartlari tahlil qilinadi. Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida pedagogik jarayonni rejalashtirish va boshqarish, tarbiyachilar malakasini oshirish, oʻquv-metodik materiallar bilan ta'minlash hamda innovatsion pedagogik texnologiyalarni amaliyotga joriy etish yoʻnalishlari yoritilgan. Maqolada shuningdek, metodik ishlar samaradorligini oshirish boʻyicha ilmiy va amaliy tavsiyalar keltirilgan. Tadqiqot natijalari maktabgacha ta'lim tashkilotlari faoliyatini takomillashtirishda qoʻllanilishi mumkin.

Kalit soʻzlar: maktabgacha ta'lim, metodik ishlar, pedagogik jarayon, rejalashtirish, oʻquv-metodik ta'minot, pedagogik innovatsiya.

Maktabgacha ta'limning samarali faoliyati bolaning shaxsiy va ijtimoiy rivojlanishida muhim oʻrin tutadi. Ushbu bosqichda metodik ishlar pedagogik jarayonning sifatini belgilovchi asosiy omillardan biridir. Metodik ishlar maktabgacha ta'lim tashkilotlari faoliyatining nazariy va amaliy jihatlarini birlashtiruvchi vosita boʻlib, tarbiyalanuvchilarning bilim, koʻnikma va malakalarini shakllantirishga xizmat qiladi. Shu bois maktabgacha ta'lim tashkilotlarida metodik ishlarni tashkil qilish tizimli va samarali boʻlishi lozim.

Metodik ishlar — pedagogik faoliyatni rejalashtirish, tashkil etish, nazorat qilish va tahlil qilishga yoʻnaltirilgan faoliyatlar majmui. Bu ishlar tarbiyachilarning malakasini oshirish, yangi pedagogik texnologiyalarni joriy etish, oʻquv-metodik materiallar yaratish va pedagogik tajribani oʻrganish orqali amalga oshiriladi. Maktabgacha ta'limda metodik ishlar quyidagi asosiy yoʻnalishlarni oʻz ichiga oladi:

- Tarbiyaviy ishlarni metodik ta'minlash. Bu yo'nalish bolalarning ijtimoiy va axloqiy tarbiyasini, o'quv faoliyatini va o'yin mashg'ulotlarini samarali tashkil etishga qaratilgan.

- Pedagogik kadrlarni malaka oshirish. Tarbiyachilar va metodistlar malakasini oshirish, yangi metod va texnologiyalarni joriy etish jarayoni metodik ishlarning ajralmas qismidir.

- O'quv-metodik materiallar tayyorlash. Mashg'ulotlar va darsliklar, o'yin va amaliy mashg'ulotlar uchun qo'llanmalar tayyorlash metodik ishlarning muhim elementidir.

- Pedagogik tajribani o'rganish va targ'ib qilish. Innovatsion tajribalarni, muvaffaqiyatli metodlarni o'rganish va tarbiyachilar o'rtasida ulashish orqali metodik ishlar rivojlantiriladi [2].

Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida metodik ishlarni tashkil etish pedagogik jarayonning sifatini oshirish va tarbiyalanuvchilarning rivojlanishini ta'minlashda muhim ahamiyatga ega. Ushbu jarayon tarbiyachilarning malakasini oshirish, pedagogik texnologiyalarni tatbiq etish, mashg'ulotlarning samaradorligini ta'minlash va pedagogik tajribani tizimli o'rganish kabi vazifalarni o'z ichiga oladi. Shu bilan birga metodik ishlar pedagogik jarayonni nazorat qilish va baholash imkoniyatini yaratadi, bu esa tashkilot faoliyatining doimiy takomillashuvini ta'minlaydi.

Metodik ishlarni tashkil etishning eng asosiy vazifalaridan biri — tarbiyachilarning kasbiy malakasini oshirishdir. Tarbiyachilar o'z faoliyatini doimiy ravishda rivojlantirib borishi, yangi pedagogik metod va yondashuvlarni egallashi zarur. Bu jarayon o'qituvchilarni zamonaviy pedagogik usullar bilan tanishtirish, ularni amaliyotga tatbiq etish va professional ko'nikmalarini takomillashtirishni nazarda tutadi. Shu bilan birga, yangi pedagogik texnologiyalarni joriy etish metodik ishlarning ajralmas qismidir. Interaktiv metodlar, didaktik o'yinlar, individual va guruh ishlari kabi yondashuvlar pedagogik jarayonga samarali tatbiq etilishi bolalarning qobiliyatini rivojlantirishga yordam beradi.

Mashg'ulotlarning samaradorligini oshirish ham metodik ishlarning muhim vazifalaridan biridir. Metodik ishlar pedagogik jarayonning sifatini oshirish, tarbiyalanuvchilarning bilim va ko'nikmalarini rivojlantirish, ularning intellektual va ijtimoiy salohiyatini shakllantirishga xizmat qiladi.

Metodik ishlar mazmuni tarbiyachilarning professional faoliyatini to'liq qamrab olishi lozim. Ular pedagogik jarayonni rejalashtirish, mashg'ulotlarni tashkil etish, rivojlanishni monitoring qilish, pedagogik tahlil va hisobot tayyorlash, shuningdek, innovatsion yondashuvlarni tatbiq etishni o'z ichiga oladi. Rejalashtirish jarayonida bolaning yoshi, qobiliyatlari va individual xususiyatlari hisobga olinadi. Mashg'ulotlar davomida metodik tavsiyalar, amaliy topshiriqlar, o'yinlar va interaktiv faoliyatlar qo'llaniladi. Rivojlanish monitoringi bolalarning bilim, ko'nikma va malakalarini baholashga xizmat qiladi, natijalar esa metodik ishlarning sifatini oshirish uchun asos bo'ladi.

Shuningdek, metodik ishlar pedagogik jarayonni nazorat qilish va baholash imkoniyatini yaratadi. Tarbiyachilar faoliyati monitoring qilinadi, metodik tavsiyalar beriladi va zarur hollarda tuzatishlar kiritiladi. Innovatsion yondashuvlar, jumladan STEM va STEAM texnologiyalari, kreativ va integrativ metodlar pedagogik jarayonni boyitadi va bolalarning bilim hamda ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Metodik ishlarni samarali tashkil etishning asosiy shartlari orasida tizimli rejalashtirish, tarbiyachilarning malakasi, resurslar va materiallar mavjudligi, pedagogik innovatsiyalarni qo'llash hamda monitoring va baholashni keltirish mumkin. Yillik, choraklik va oylik rejalar asosida olib borilgan metodik ishlar pedagogik jarayonning barcha yo'nalishlarini qamrab oladi. Tarbiyachilarning ilmiy va amaliy tayyorgarligi metodik ishlarning samaradorligini belgilaydi. O'quv-metodik va vizual materiallar, interaktiv texnologiyalar pedagogik jarayonni yanada boyitadi va innovatsion metodlarni qo'llash imkonini yaratadi.

Metodik ishlarning ahamiyati bir necha jihatdan ko'rinadi. Avvalo, ular bolalarning intellektual, ijtimoiy va jismoniy rivojlanishiga bevosita ta'sir qiladi. Ikkinchidan, pedagogik jarayon sifatini oshiradi, tarbiyachilar faoliyatini optimallashtiradi.

Uchinchidan, innovatsion yondashuvlarni rivojlantirish va yangi pedagogik metodlarni tatbiq etish imkonini beradi. Shuningdek, muvaffaqiyatli pedagogik tajribalarni tizimli o'rganish va tarbiyachilar o'rtasida ulashish orqali umumiy ta'lim sifatini oshiradi. Nihoyat, metodik ishlar tarbiyachilarning kasbiy rivojlanishiga xizmat qiladi, ularga yangi metod va yondashuvlarni egallash imkoniyatini beradi [3].

Xulosa qilib aytganda, maktabgacha ta'limda metodik ishlarni tashkil etish — pedagogik jarayonning samarali ishlashi va bolaning kompleks rivojlanishi uchun muhim shartdir. Metodik ishlar tarbiyachilarning malakasini oshirish, yangi pedagogik texnologiyalarni joriy etish, o'quv-metodik materiallar yaratish va pedagogik tajribani o'rganishga yo'naltiriladi. Ushbu ishlarning tizimli va samarali tashkil etilishi maktabgacha ta'lim sifatini oshirishga, bolalarning bilim, ko'nikma va malakalarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Shu bois har bir maktabgacha ta'lim tashkiloti metodik ishlarni rejalashtirish, tashkil etish va baholash bo'yicha aniq tizim yaratishi zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Moydinova Sh., Adxamova M. Scientific methods of pre-school pedagogics: The system of preschool organization in Uzbekistan // Journal of Education and Practice, 2025. — Vol. 16, No. 4. — P. 112–120.
2. Khasanova M.S. Methodological foundations for organizing the activities of developmental centers in preschool education institutions // International Journal of Applied Innovation, 2025. — Vol. 9, Issue 2. — P. 87–96.
3. Sanoyeva M. Modern approach in preschool educational organizations // Education and Science Today, 2024. — №7. — P. 78–85.